

Hold-Up

Problem-solving workshop // Creativity workshop

November 2015

Kohandanud SIC
juulis 2017

Eesti keelde
tõlkinud
INVOLVED
septembris 2017

Kuidas läbi viia töötuba

“Hold-Up*”?

*Probleemi lahendamise töötuba // Loominguine töötuba

Kohandatud jagamiseks noorteorganisatsioonidele projekti “Sotsiaalse ettevõtluse arendamine ja levitamine noortevaldkonnas” raames Erasmus+ programmi abil ning finantseeritud Euroopa Liidu poolt. Publikatsiooni sisu peegeldab autori seisukohti ja Euroopa Komisjon ei ole vastutav sellesisalduva informatsiooni kasutamise eest.

Kohtu oma sotsiaalse ettevõtjaga 3 nädalat enne, saamaks projektist ja selle sisust aru ning sõnasta väljakutse

Hold-up'iks sõnastatavad küsimused!

1. Mis on praegu sinu kõige suuremaks väljakutseks? Miks?
2. Miks on see probleem oluline? Mida ootad peale probleemi lahendamist? Mis võiks muutuda?
3. Mida oled juba proovinud selle lahendamiseks? Mis töötas ning mis mitte, miks? Mis on võibolla iseenesestmõistetavana tunduv lahendus, kuid sa tead, et see pole tõeliselt hea. Ole kindel, et sa Hold-Up'il selle lahenduseni ei jõua.
4. Millised vahendid/teadmised on sinu meeskonnal selle väljakutse lahendamiseks?
5. Millised on 3 spetsiifilist saavutamisele suunatud eesmärki, kui väljakutse on lahendatud (Suurendada Y perioodi X jooksul. Vähendada B, mõjutada YX arv inimesi) ja 3 piirangut selle väljakutse lahendamiseks (Aeg, raha, ressursid, kogemuse puudumine jne).

BOONUS : küsi, kuidas ta hakab lahendust edaspidi kasutama. See aitab paremini aru saada, mida ta ootab ja kuidas teda toetada.

Soovitused intervjuude läbiviimiseks:

1. Püüa intervjuu jooksul probleem uuesti sõnastada ning ütle see ettevõtjale, kindlustades, et te mõlemad saate väljakutsest aru. Lõpus püüa samuti uuesti sõnastada eesmärgid ja piirangud.
2. Pärast intervjuud identifitseeri kõige kiirem lahendus ja sõnasta ümber väljakutse üheks väga spetsiifiliseks küsimuseks.
3. Püsi oma küsimustega fookuses intervjuu jooksul.
4. Ole teadlik ajast, mis sul kulub ettevõtja peale.
5. Vali ainult üks väljakutse. On parem teha kaks Hold-Up'i, kui teha üks liiga laia/ ebaselge probleemiga.

Defineeri:

VÄLJAKUTSE: Kuidas.....?

Hold-Up'ist eeldatav TULEMUS.

Valmista ette 10 küsimust ajurünnakuks, keskendu väljakutsele, küsimusele ja lahendusele, mida sul vaja! INSPIRATSIOONIKS:

Projekti kohta

- Mis on projekti või organisatsiooni **peamised eelised / lisaväärtus/ tugevad väärtused**?
- Milline **objekt / pilt / sümbol** võiks esindada projekti või organisatsiooni? Milline nimi ja spetsiaalne sõnavara / teemad võiksid seostuda projektiga?
- Millised **stereotüübid / ettekavatsetud ideed / klišeed / konventsioonid** (reeglid, põhimõtted...) sul on (või teistel võivad olla) sektori/ projekti / inimeste kohta, kes sellega seotud on?

Sihhtmärk ja mobiliseerimine:

- Mis on **sihtgrupi kasutajatele üldiselt atraktiivne**? Mis neile selle projekti puhul meeldiks?
- Mis on **peamised sõnumid**, mis on nende jaoks olulised? Kuidas sa saaksid luua tõeliselt unikaalse suhte nendega?
- Kui oleksid tarbija, **mis sind veenaks** lahendust kasutama?, levitama sõna lahenduse kohta?
- Kuidas **tunnustaksid inimesi** lahenduse kasutamise / projektis osalemise eest? Kuidas suurendaksid nende seotust?
- Mis **sunniks inimesi lõpetama** lahendust kasutama/ projektis osalemist? Kuidas sa nendest barjääridest üle saaksid?

INSPIRATSIOONIKS:

Ressursid

Milliseid **täiendvaid ressursse** (teadmised, ekspertiis / materjalid, vahendid, raha / tööjõud, võrgustik) on sul tõeliselt vaja väljakutsega tegelemiseks? Kuidas sa need ressursid leiaksid (omandamine, partnerlus...)?

Utopia – piiranguid pole

Kui oleksid **peaminister/ president/ kuningas**, Bill Gates, Nelson Mandela, ema Theresa, Steve Jobs...

Kui oleksid **super-kangelane** või kui sul oleks imejõud...

Kui sul oleks **1 million €**...

Kui sul oleks **200 vabatahtlikku**, kes aitaksid sul lahendust ellu viia...

... mida teeksid väljakutse lahendamiseks?

INSPIRATSIOONIKS: Maksimaalsed piirangud

Aeg > Hädaabi

- Milliseid tegvusi teeksid **homme hommikul**, alustamaks lahenduse elluviimisega?
- Kuidas saaks keegi **panustada vaid 10 minutiga** / ainult 1 tunniga?

Teadmised > Lihtsus

- Mida saaks teha **6-aastane laps** / **sinu vanaema** väljakutse lahendamiseks?

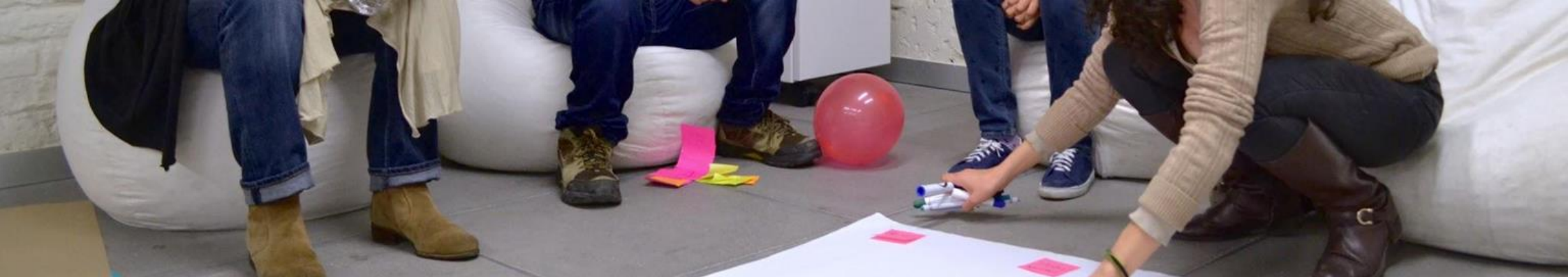
Raha/ Vahendid > Hägusus

- Kuidas saaksid lahendada väljakutse kui sul oleks selleks **null eelarve**?
- Kui **kõik elaksid kõrbes**, kuidas väljakutse lahendaksid?

Viimased sõnad?

[Saad lõpetada selle osa küsimusega allpool, olemaks kindel, et kõik on oma arvamusi avaldanud.]

Kas on veel mõni oluline väljakutse tahk, millest me pole veel rääkinud?

D-päev on kohal!

Oma *to-do list*'is ära unusta mõelda vajaminevale mööblile:

- Laud + toolid
- Umbes 400 *post-it*'i ja 15 pliiatsit või markerit (saad paluda ettevõtjatelt need kaasa võtta)
- Kirjuta pabertahvlitele
 - ◆ Väljakutse, selle eesmärk ja piirangud, oodatav tulem
 - ◆ Ühiste kokkulepete raamistik ja ajurünnaku reeglid
 - ◆ Päevakava ja praktiline informatsioon (Wifi, toaletid jne.)

Sa oled valmis läbi viima oma Hold-Up'i; jõua varem kohale, et valmistada ette ruum ning pane vaim valmis.

Pane laud ruumi keskele, selle ümber mõned toolid ja *post-it*'id ja pastakad.

Edasine

Osavõtjate vastuvõtmine

1- Sissejuhatus - 20 min

Organisatsiooni tutvustus

Sotsiaalse ettevõtja tutvustus

Väljakutse, selle eesmärkide ja piirangute presentatsioon

Väljakutsega seotud Küsimused & Vastused

Jäämurdmine

2- Inspiratsiooni sein - 15 min

3- Ajurünnak - 30 min

Ära unusta osalejatele meelde tuletada IDEAL reeglit :)

4- Ehitamise lahendused - 45 min

5- Presenteerimise lahendused - 10 min

Aitäh ning selgitus selle kohta, kuidas on võimalik väikest omavahelist meeskonda ehitada

Osavõtjate vastuvõtmine

Tervita esimesi osalejaid suure naeratusega ning palu neil endid tutvustada kuni ootad teiste alustamisega.

1 Sissejuhatus - 20 min

Organisatsiooni presentatsioon (5 min)

“**MakeSense** aitab sotsiaalsetel ettevõtjatel suurendada oma mõju, mobiliseerides inimesi neid aitama! Me viime inimesed sotsiaalse ettevõtluseni ning koolitame neid, kuidas viia läbi loomingulisi töötubasid, mis toovad lahendusi sotsiaalsete ettevõtjate väljakutsetele. Igaüks võib osa võtta ja liituda!”

Külalise presentatsioon + nende väljakutse (eesmärkide ja piirangutega) (5 min)

Küsimus / Vastus (5 min)

Töötoa presentatsioon - 2 peamist osa (post-it'ide faas + lahenduste faas) (5 min)

Jäämurdmine loominguliseks, dünaamiliseks keskkonnaks, kus osavõtjaid tunneksid end mugavalt (5 min)

Tutvusta IDEAL reeglit:

- Ainult ideed (**I**deas only). Väljenda oma ideed mõne sõna, mitte looga.
- Arenda edasi olemasolevaid ideid (**D**evelop on other's ideas). (Teiste ideede kuulamine võib inspireerida uute teket)
- Ideede võrdsus (**E**quality of ideas) (ei enesetsensuurile või hinnangute andmisele, pole head ega halba ideed ei sinu ega teiste jaoks.)
- Jõua 100 ideeni (**A**chieve 100 ideas). Keskendu kogusele vs kvaliteedile selles etapis.
- Vabasta end (**L**iberate yourselves), lase kõik ideed valjult välja ning naudi aega!

Ja POST-IT'i reeglid:

- Iga idee tuleks ütelda välja kõva häälega ning kirjutada post-it'ile;
1 idee post-it'i kohta
- Kirjuta suurtähtedega (et näeksime post-it'e kaugemalt lugeda)

2

Inspiratsiooni sein (10 minutit: 5 min presentatsioon + 10 min presentatsioon)

Selle etapi mõte on koguda olemasolevad või ilmselged ideed ning julgustada osavõtjaid minema nendega edasi. Võidakse kasutada samuti loo jutustamist kontekstist parema arusaamise nimel. Vastavalt väljakutsele saad valida ühe nendest 4 harjutusest:

A – Inspiratsioon käimasolevatest projektidest

Palu osavõtjatel mõelda iseseisvalt lahendusideede peale, mis on ellu kutsutud sarnase väljakutsega ettevõtte poolt kui praegusel ettevõtjal.

Igal osavõtjal on seejärel aega 15 sekundit selle teistele presenteerimisel.

Näiteks: Too näide kommunikatsioonikampaaniast ning ütle meile, miks oli see edukas?

Vastus: Mulle meeldib Coca-Cola pudelitel olevate nimedega kommunikatsioonikampaania, kuna see oli hea viis siduda inimesi brändiga ning sundida neid ostma, otsides oma nime.

B – Tapa oma kallimad

Selle sammu eesmärk on minna kaugemale kõige iseenesestmõistetavatest ideedest.

1. Esmalt palu osavõtjatel paaris kirjutada oma parim idee väljakutse lahendamiseks. Siis kirjuta see ühine idee post it´ile.
2. Palu neil teisele post it´ile kirjutada nende halvim idee.
3. Ja nüüd... palu osavõtjatel võtta oma parimad ideed ja.... need ära visata!

Selgita osalejatele, et parimad ideed ei tule lihtsalt ja et peame kaevama sügavamale väljakutse avastamiseks. Palu neil muuta naabri kõige halvem idee suurepäraseks!

C - Ajakirja esikaas

Palu osavõtjatel kolmest gruppides kujutada ette ajalehe või ajakirja esikaant, mis räägib sotsiaalsest ettevõttest aastaid peale tänase väljakutse elluviimist. Kujutletavaid esikaasi saab kasutada ideede ja lahenduste verstapostidena.

D - Kujuta ette kasusaajat

Kui väljakutse seostub spetsiifilise kontekstiga, palu osavõtjatel kolmest gruppides kujutada ette projekti kasusaajate portreed.

Kui projekti teema seostub näiteks pagulastega, saad osalejatelt paluda kujutada ette, milline on pagulase profiil ning elu.

Osavõtjad peavad neid profile meeles pidama töötoa jooksul ning kasutama neid lahenduste otsimisel.

3 Ajurünnak (35 minutit - 30 minutit küsimusteks / 5 minutit valikute tegemiseks)

See etapp on Hold-Up'i ajurünnak, kus inimesed peavad andma nii palju ideid kui võimalik. Nende aitamiseks kasuta ette valmistatud 10 küsimust! Ära kasuta enam kui 35 minutit, kuna järgmiseks faasiks on vaja minimaalselt 40 minutit.

- Küsi oma küsimused ükshaaval ja osalejad peaksid ütlema omad ideed valjuhäälselt ning kirjutama need post-it'ile ja kleepima need lauale.
- Nad ei pea vastama kordamööda, igaüks saab vastata ükskõik mis hetkel, kui neil idee on.
- Palu osavõtjatelt anda vähemalt 10 vastust igale küsitud küsimusele (sa ei pea ootama 10 vastust, lihtsalt sunni neid kvantiteedile!)
- Ole aktiivne, improviseeri: kui inimestele meeldib/ nad naeravad mingite vastuste peale, mine sügavuti ja küsi uusi küsimusi.
- Seisa püsti ja liigu ringi, et inimesi ärkvel hoida!
- Korda inimeste poolt antud vastuseid, hoidmaks end vastustele hinnangute andmisest ja olemaks kindel, et kõik kuulsid vastuseid.

Kui oled lõpuni jõudnud küsimuste ja ajurünnakuga, anna osalejatele 5 minutit aega, et üle käia kõik laua peal olevad post-it'id.

Palu osalejatelt kirjutada endale üles kõige enam meeldinud 5 ideed või mis olid paberitükil kõige loomingulisemad. Taustaks võid panna meeldivat muusikat.

4 Lahenduste ehitamine – 45 min

Kui inimesed on oma lemmikideed välja valinud, eralda nad 3-5-liikmelistesse väikestesse gruppidesse.

Palu neil mitte unustada IDEAL reegleid ja tutvusta neile väljakutset, eesmärke ja piiranguid.

Nüüd peavad nad jagama valitud ideesid ja ehitama koos üles lahenduse, olles samal ajal kindlad, et see vastab väljakutsele, eesmärkidele ja piirangutele.

Aitamaks neil lahendusi formuleerida, seleta neile ettevõtjaga kooskõlastatud Hold-Up'i väljundeid.

Seleta näidiseid ning kuidas neid kasutada:

- Näiteks, võid osalejatel üles ehitada tavalise tsenaariumi näidise. Idee seisneb lahendust esindava kujundi loomisel, kirjuta seda seletav lause ning pane pealkiri.
- Vastavalt väljakutsele saad kasutada ühte näidist lahenduse kohta või teha iga lahenduse sammu kohta näidise.
- Saad luua uusi näidiseid vastavalt väljakutsetele ning jagada seda meeskonnaga.

Kui inimesed hakkavad gruppides tööle, pööra toimuvale tähelepanu.

- Mine iga grupi juurde, veendumaks, kas nad said juhtnööridest aru.
- Kui näed ühte inimest uusi ideesid andmas nagu post-it'i etapis, ütle, et see etapp on läbi ja ta peab keskenduma juba välja käidud ideedele. Ta saab oma uusi ideid ettevõtjaga jagada lõpus.
- Kui osaleja on negatiivne ja vaidlustab metodoloogiat või blokeerib kõiki, ütle, et metodoloogia on testitud ning et me peaksime jätkama ning tegema soovitusi Hold-Up'i lõpus. Või võtku osa hoopis vaatlejana.

5 Lahenduste presenteerimine - 10 minutit

Kui pärast 45 minutit kestnud lahenduste ehitamise etapp on läbi saanud, palu igal grupil lühidalt oma lahendust presenteerida.

Palu sotsiaalsel ettevõtjal anda mõningast tagasiside ning kui aega on üle, luba lisada detaile ning kontrolli, et käekiri on piisavalt loetav kelle iganes poolt.

Tee lahendustest pilte ja kirjuta ülesse seda seletav lause, täitmaks lahenduste lehte, mille saadad sotsiaalsetele ettevõtjatele, osavõtjatele ja arendajale, kellega eelnevalt kontaktis olid.

Peagi on sul võimalik lahendused otse veebisaidile üles laadida :)

Aitäh ja meeskonna ehitamine

Täna osalejaid tehtud töö eest ning palu sotsiaalsel ettevõtjal anda oma tagasiside, kuidas ta saab pakutud lahendusi kasutada.

Tee meeskondadest pilt, saatmaks see koos lahendustega või postitades selle facebook´i meeskonna gruppi.

Peale seda selgita osalejatele, et kui nad soovivad edaspidi ettevõtjat aidata, on selleks olemas mitmeid võimalusi. Nad lihsalt peavad sind teavitama, et saaksid omakorda oma meeskonda ja ettevõtjat teavitada!

Palu osalejatel jagada oma e-poste, värskendades neid hiljem ning palu jagada oma kogemust 😊